

Az 1942. évi Őszi Lakberendezési Vásáron gyönyörködhattunk mind azokban a messze jövőre kiható tervekben és elgondolásokban, amelyeket a Székesfőváros, illetve a Fővárosi Közmunkák Tanácsa páratlan szép fekvésű fővárosunk fejlesztése céljából kidolgoztak és kiállítottak. Ez a kiállítás és a valóságban végrehajtott szabályozási- és középítési munkálatok szemlélete érlelik meg a megfigyelőben az alábbi észrevételeket és szempontokat. Ezek megszívlelése fővárosunk szépségét van hivatva megővni és ha lehet fejleszteni.

Nem szorul bizonyításra, hogy az emberi települések nem emelik a természet szüzi szépségét. Aki felmegy valamely budai dombra és onnét elfogulatlanul végignézi a város beépült részein, vagy aki évek múltán viszontlát egy erdős dombot vagy kies völgyet, amely azóta beépült, annak elszorul a szíve és be kell ismernie, hogy az emberi település úgy hat az érintetlen természetben, mint a molyrágas a prémen. A fák megritkítva, a hegyek oldalán kőbányák és leásások, mint megannyi sebhely látványa döbönt meg, sőt a kozmetikázott „diszkert” is fekélynek látszik az erdő vagy őspázsit birodalmában. Sajnos, feltáratlanul és hasznosítatlanul ezek a területek sem hagyhatók mind: de parancsoló szükség, hogy a természetből annyit óvjunk meg, amennyit csak lehet, amit pedig be kell építenünk, ott a lehetőség végső határáig óvjunk meg belőle annyit, amennyit csak lehet! Ehhez önmérséklet és alázat kell.

Igy megszívlelendő az az alapelv, amelyet a Reichsautobahnen vezetése az utak nyomvonalaiban követ; ennek értelmében az utak a használhatóság határáig simuljanak a terepalakulathoz átvágások és töltések helyett. Nem szabad továbbá megengedni, hogy oly „várostüdőnek” kijelölt védett területen — ahol a növényzet lehető megóvása érdekében a telekminimumot 600 négyzetméterben alapították meg, olyan épületszörnyek épüljenek, mint a Széchenyi-hegyen látjuk! Az is mélyen elítélendő, hogy a budai védőerdőket mind „bokortalanitják” —, mintha erdei üzembagdalkodás folyna ott. Az így kikozmetikázott erdő úgy hat, mint valami külvárosi kocsmá kerthelyisége: az erdő egyik széléről látni lehet az erdő tulsó szélén a kirándulókat, amint jazzt dalolnak vagy a szalonnáspapírt széjjel szórják. És mit szólunk a budai 23 „Reisand”-bányához és téglavető leásásokhoz? Ezek felett a Székesfőváros és a Közmunkák Tanácsa nem is rendelkezik, mert ezek az iparügyi miniszter fenntartása alá tartoznak. Nem lehetne-e az aldi a védőövezeteket kivonni?

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

725.091

Szerző: Gróf Csáky István
építészmérnök,
hites törvényszéki szakértő

Cím:

A „Jövő Budapestje” az esztétika tükrében

Idő

„1942”

Személy

Helyszám

Pesti Hírlap

Május 1942 X/30

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

tént a Margit-köruton is. De ezek az utcák azóta sivárán és külvárosiasan ásitának a nézőre és bizony a nyári kánikulában elkerüli őket, aki csak teheti. Kérdés: ha majd a föld alá kerül a villamos, nem lehetne-e sürgősen ismét befásítani ezeket az előkelő utakat? És miért nincs egyetlen fa sem a Széll Kálmán-téri pályaudvaron — köznyelven szintén —, amely ma valóságos Szahara? És miért nem gondoskodnak arról,

hogy az autobus végállomásokon és autópark-tereken árnyékot adó fák legyenek? Hígyjék el, hogy sem a vázrakozó közönség, sem a gumikerék-abroncsok nem óhajtják a tűző nap melegét, hanem az árnyékba szeretnének húzódni! De ezt kívánja szépérezkünk is.

Elhatározott dolog továbbá a dunaparti parkos terecskék kiirtása. Nevezetesen a Vigadó-teren azzal a megokolással, hogy így parkosítva nem érvényesül a Fessl-tervezte Vigadó épülete. Jóllehet magam is építészmérnök és így neves kollégám művének nagy tisztelője vagyok, aggályal tekintek a Vigadó-ternek a velencei Szt. Márk-ter mintájára kikövezett, architektonikus térére való átalakítása elé. Elvégre vitatható, hogy a növényzet emeli vagy lerontja-e egy nálánál többszörösen magasabb épület érvényesülését; de ettől eltekintve a Vigadó-ter szerves része a dunaparti sétánynak, mögötte a legbelterjesebb üzleti negyed és a nagy, elsőosztályú szállók és így a közönség üdülöhelye ez, a „Duna királynőjé”-nek legfenségesebb nézőtere. Hogy festene itt egy napfényben izzó kőkatlan? Nem lehetne-e itt az építészeti és a növényzet közt kiegyezést teremteni, megfelelő elrendezéssel, hogy rálátás is és árnyék is legyen?

A pesti kupaktanácsban hangzott el valamikor az a kijelentés, hogy „a fák falura valók”. Azután a romantikus korban minden szabad teret befásítottak és virágozó bokrokkal ültettek tele. Most megint kiirtják őket. Pedig bizony-bizony bünbocsánatot kaphatnánk érte, ha csak ott irtanák ki, ahol meghagyni nem lehet!

1942 — 8891